

Rapport om hantering av intäkter från överbelastning från 1 januari 2021 till 31 december 2021

Enligt artikel 19 punkt 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (elmarknadsförordningen) ska Energimarknadsinspektionen (Ei) årligen, senast den 1 mars, bland annat publicera en rapport som informerar om hur systemansvariga för överföringssystem (TSO) använt intäkter från överbelastning under föregående kalenderår. Rapporten ska innehålla följande information:

- a) beloppet för de intäkter som uppburits för den tolv månadersperiod som slutar den 31 december föregående år,
- b) hur dessa intäkter har använts enligt punkt 2 i förordningen, inklusive de specifika projekt där intäkterna använts och det belopp som placerats på ett separat konto,
- c) det belopp som användes vid beräkningen av nättariffer,
- d) verifikation att det belopp som avses i led c överensstämmer med förordningen och den metod som utarbetats i enlighet med punkterna 3 och 4.

Begränsningar i överföringskapaciteten

Det finns begränsningar i överföringskapaciteten vid de svenska elområdesgränserna, inom Sverige och mot grannländerna. Eftersom överföringskapaciteten inte är oändlig kan en överbelastning uppkomma. Artikel 16 i elmarknadsförordningen anger allmänna principer för kapacitetstilldelning och hanteringen av överbelastning. På elområdesgränserna visar sig denna överbelastning som en prisskillnad, om det samtidigt finns ett flöde genereras så kallade flaskhalsintäkter. Dessa flaskhalsintäkter benämns i elmarknadsförordningen som intäkter från överbelastning. Enligt elmarknadsförordningens bestämmelser ska förfarandet för hantering av överbelastning vara marknadsbaserad, transparent och icke-diskriminerande.

För att möjliggöra handel och samtidigt hantera begränsningar i överföringskapaciteten är den europeiska marknaden marknadskopplad. Europa är indelat i olika kapacitetsberäkningsregioner. Den tillgängliga överföringskapaciteten som beräknas i regionerna tilldelas marknaden. Handel till och från svenska elområden sker huvudsakligen via Nordpools dagen-före och intradagsmarknad. TSO:ernas inkomster för överbelastning uppstår när det efter marknadskopplingen fortfarande finns en skillnad i pris mellan elområden.

Följande TSO:er är berörda av hanteringen av överbelastning vid de enskilda gränserna:

Tabell 1 TSO:er som är berörda av hanteringen av överbelastning

Gräns	TSO på svensk sida	TSO på angränsande sida
SE-FI	Svenska Kraftnät	Fingrid Oyj (FI)
SE-NO	Svenska Kraftnät	Statnett SF (NO)
SE-DK	Svenska Kraftnät	Energinet.dk (DK)
SE-PL	Svenska Kraftnät	PSE-O (PL)
SE-LU	Svenska Kraftnät	Litgrid (LT)
SE-DE	Baltic Cable AB	Baltic Cable AB (SE)
SE1-SE2-SE3-SE4	Svenska Kraftnät	Svenska Kraftnät

Prioriterade mål och användning av intäkter från överbelastning

I enlighet med artikel 19 punkt 2 i elmarknadsförordningen ska följande mål prioriteras med avseende på tilldelning av inkomster från kapacitet mellan elområden.

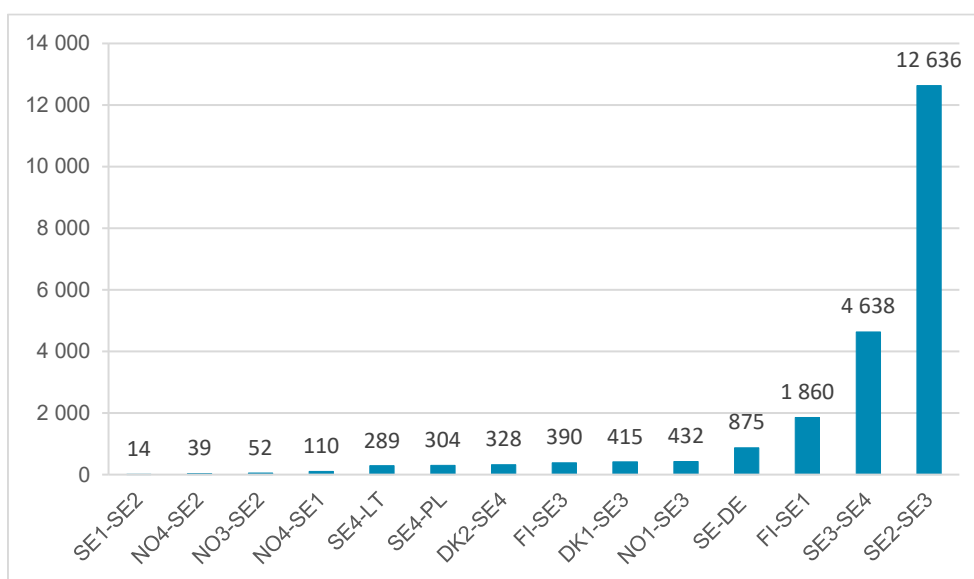
- a) garantier för att den tilldelade kapaciteten faktiskt är tillgänglig, inbegripet kompensation för garanterad kapacitet, eller
- b) optimering av användningen av kapacitet mellan elområden för att bibehålla eller öka överföringskapaciteten, i tillämpliga fall genom samordnade korrigerande åtgärder, eller täckning av kostnader för nätinvesteringar i syfte att minska begränsningen i sammanlänknings.

Om de prioriterade mål som anges i artikel 19 punkt 2 uppfyllts i tillräcklig grad, får intäkterna användas som en inkomst som ska beaktas av tillsynsmyndigheterna när dessa godkänner metoderna för beräkning av nättariffer eller fastställande av

nättariffer, eller båda. Övriga intäkter ska placeras på ett separat internkonto tills dess att de kan användas för de ändamål som avses i artikel 19 punkt 3.

För år 2021 upp gick de samlade intäkterna från överbelastning till 22 383 miljoner kronor, varav Svenska Kraftnät stod för 21 508 miljoner kronor och Baltic Cable 875 miljoner kronor. Hur intäkterna fördelar sig vid de svenska gränserna (NO1-NO5, DK1-DK2, FI, PL, LT och DE) och mellan de fyra svenska interna elområdesgränserna framgår av följande figur.

Figur 1 Svenska kraftnäts och Baltic Cables intäkter från överbelastning år 2021 per elområde i mnkr

Svenska kraftnät

Svenska kraftnät har rapporterat till Ei hur de använt intäkter från överbelastning för 2021, vilket redovisas i tabellen nedan.

Tabell 2 Svenska kraftnäts användning av intäkter från överbelastning för år 2021

Garanterar aktuell tillgänglighet, art 19.2 a	Underhåll eller ökad kapacitet, art 19.2 b	Belopp använt vid tariffkalkylering, art 19.3,	Belopp placerat på separat internkonto, art 19.3	Totalt
114 mnkr	8 685 mnkr	600 mnkr	12 109 mnkr	21 508 mnkr

Svenska kraftnät har begärt att kostnader för flödande balanskraft ska hanteras som en kostnad i intäktsramsregleringen¹. Ei har den 24 februari 2022 beslutat att avslå Svenska kraftnäts ansökan. I beslutet har Ei angett att denna kostnad istället ska hanteras som en kostnad vid överbelastning. I Svenska kraftnäts intäkter från överbelastning för 2021 på 21 508 miljoner kronor ingår 1 093 miljoner kronor för flödande balanskraft. Som en konsekvens av Ei:s beslut om kostnaden för flödande balanskraft, dvs att dessa kostnader ska hanteras som en kostnad vid överbelastning, ska Svenska kraftnäts intäkter under 2021 minskas med 1 093 miljoner kronor. Även beloppet på det interna kontot ska minskas med samma summa.

Belopp som använts för att beräkna tariffer

Svenska kraftnät har rapporterat att 600 miljoner kronor ska användas vid tariffkalkylering för år 2021. För att få använda intäkter från överbelastning vid fastställandet av nättariffer krävs enligt förordningen att de prioriterade målen uppfyllts i tillräcklig grad. Svenska kraftnät har redogjort för ett antal kapacitetshöjande åtgärder såsom särskilda åtgärder för mothandel, införandet av dynamiska säkerhetsmarginaler och införandet av reaktiv effektkompensation. Svenska kraftnät har även remitterat ett förslag om att införa summaallokering på vissa gränser för att kunna utnyttja den kapacitet som uppstår när flöden går åt olika håll fram tills att flödesbaserad kapacitetsberäkning införs. Flödesbaserad kapacitetsberäkning kommer implementeras tidigast 2023 och väntas leda till mer effektivt utnyttjande av nätet.

Svenska kraftnät har även redogjort för prognoser för kommande investeringar och angett att de kommer bidra till att upprätthålla eller öka stamnätets förmåga till gränsöverskridande gränshandel. Svenska kraftnät har i senaste verksamhetsplanen räknat med investeringar på mellan fyra och tolv miljarder årligen under perioden 2022–2025. För åren 2026–2031 uppgår de årliga uppskattade investeringsutgifterna till mellan 11–12 miljarder årligen och även efter detta kommer investeringarna att ligga på en mycket hög nivå. Det kommer dock att ta många år innan de planerade investeringarna påverkar de samlade intäkterna från överbelastning. Det beror på att investeringarna aktiveras i den ekonomiska redovisningen när de tas i drift och först då påbörjas en successiv avräkning av intäkterna från överbelastning motsvarande de avskrivningar som

---

¹ Ärende 2021-102758.

görs. De investeringar som pågår påverkar därför varken årets samlade intäkter eller fonderade intäkter från överbelastning förrän de driftsätts.

Ei anser att Svenska kraftnät för 2021 har uppfyllt de prioriterade målen i tillräcklig grad för att få använda en del av intäkterna från överbelastning vid fastställandet av nättariffen. Inflödet av intäkter från överbelastning var under 2021 betydligt högre än vad som kunnat förutses och de höga intäkterna från överbelastningar ser ut att fortsätta under 2022. Svenska kraftnät har redovisat åtgärder för att garantera att den tilldelade kapaciteten faktiskt är tillgänglig. Svenska kraftnät har även redogjort för omfattande investeringsplaner fram till 2031. Med hänsyn både till Svenska kraftnäts åtgärder och omfattningen av intäkterna från överbelastning under 2021, anser Ei att de prioriterade målen är uppfyllda och att 600 miljoner kronor får användas som en intäkt vid fastställandet av nättariffen.

Baltic Cable

Baltic Cable, som är en "single interconnector", förbinder elområde SE4 och DE. Bolaget har till Ei rapporterat att kapacitetsinkomsterna för 2021 uppgick till 875 miljoner kronor, vilket är bolagets totala intäkter.

Baltic Cable har vidare lämnat information om att dessa kapacitetsinkomster har använts för till nödvändig drift och underhåll och för att täcka kapitalkostnader och vinst i enlighet med EU-domstolens dom (C-454-18).

Baltic Cable hänvisar också till att Ei och den tyska reglermyndigheten, BNetzA, för närvarande arbetar med att ta fram en metod för hur de reglermässigt tillåtna intäkterna ska bestämmas för Baltic Cable. Detta arbete, som ännu inte avslutats, är en förutsättning för att kunna fastställa eventuellt överskott som ska placeras på ett separat konto och information om detta kan därför ännu inte lämnas.

Baltic Cable har i sin roll som "single interconnector" inte möjlighet att fastställa tariffer och kan därför inte använda erhållna kapacitetsinkomster för ett sådant ändamål.

Beslut om denna rapport har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även ställföreträdande generaldirektören Tony Rosten, chefsjuristen Göran Morén, chefsekonomen Therése Hindman Persson, analytikern Semira Pandur samt enhetschefen Rebecka Thuresson, föredragande.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

Anne Vadasz Nilsson

Rebecka Thuresson